

25/= Ksh

Volume 10, Issue 1

3rd Jumâ dal-Aakhir 1432

6th May, 2011

YALIYOMO

NJIA ZA MSAMAHA

1 - 3

MWANACHUONI

4

Al-Hudaa [Uongofu]

NJIA ZA KUPATA MSAMAHA [MAGHFIRA]

AL-'ALLAAMAH TAQEEYUDDEEN AHMAD IBN ABDULHALEEM IBN TAYMIYYAH

Namshukuru Allaah mwenye kusamehe madhambi, Mwenye kukubali toba. Na swala na salamu zimfikie Mtume (صلي الله عليه وسلم) na ahli zake na Maswahaba wake na wenye kuwaandama kwa wema mpaka siku ya kiyamah.

Allaah (سبحانه وتعالى) amesema **“Sema enyi waja wangu waliokiuka mipaka katika kufanya ma’asia, msikatani tamaa na Rehema ya Mwenyezi Mungu. Hapana shaka Mwenyezi Mungu huyasamehe madhambi yote. Hapana shaka Yeye ni mwingi wa msamaha Rahim (mpole).”** [Azumar:53]

Vile vile amesema **“Na simamisha swala katika ncha mbili za mchana (Adhuhuri na Alasiri). Na swala (wakati wa usiku) zilizo karibu na mchana (Maghrib na Ishai) Hapana shaka mema huondosha mabaya; Hayo ni mawaidha kwa wenye kuwaidhika.”** [Hud:11].

Msomaji mpendwa, sote twakosea na sote twahitaji mno msamaha kwa madhambi yetu tuyatendao mchana na usiku. Ni kwa ajili ya huruma ya Allaah juu yetu akatuwekea njia nyingi za kupata msamaha. Muislamu atakaposhikana na njia hizo, isipokuwa ataingizwa kwenye maghfira na Rehema za Allaah. Akidumu kwenye imani na asimshirikishe Allaah, kwa sababu ushirikina na ukafiri wazuia kupatikana kwa maghfira.

Allaah amesema. **“Hapana shaka Allaah hasamehi kushirikishwa (na**

kitu chohote). Na asamehe isiyokuwa shirki kwa amtakaye, Na yeyote anayemshirikisha Allaah hakika amekwihapotea upotevu ulio mbali (na haki).” [An-Nisaa:116].

NJIA ZA KUPATA MSAMAHA

Hizi ni baadhi za njia ambazo Allaah amezifanya ziwe ndizo zenye kusababisha kupatikana msamaha wa madhambi, ili mtu asivunjike moyo na kukata tamaa ya Rehema ya Allaah, na ili mtu vilevile akimbilie kwenye wema, kama amesemavyo Allaah: **“Na fanyeni haraka kuomba msamaha kutoka kwa Mola wenu (kwa kufanya twa’ a) na pepo upana wake ni (kama upana wa) Mbingu na Ardhi iliyoandaliwa kwa wenye kumcha Mwenyezi Mungu.”** [Al-Imraan:133].

UISLAMU

Allaah (سبحانه وتعالى) amesema: **“Waambie waliokufuru wakiacha ukafiri watasamehewa makosa yaliotangulia. Na wakirudi (kutaka kukupiga wewe) hakika zimekwisha pita nyenendo za (kuwaangamiza) waliotangulia (waliokuwa wakiwakanusha Mitume).”** [Al-Anfaal:38].

‘Amr ibn Al-‘Aas (رضي الله عنه) alihadithia kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema: **“Hukujua kuwa kusilimu kwaondosha yote yaliopita mabaya?”** [Muslim].

HIJRA

Nayo ni kugura kutoka nchi ya ukafiri na kwenda nchi ya ki-Islamu. Allaah (سبحانه

(وتعالى) amesema: **“Kisha hapana shaka Mola kwa waliohama baada ya kuadhibiwa (na makafiri) kisha wakapigana katika njia ya Mwenyezi Mungu na walisubiri, hapana shaka Mola wako baada ya hapo ni mwingi wa msamaha, Mwenye huruma.”** [An-Nahl:110]. ‘Amr ibn Al-‘Aas (رضي الله عنه) alihadithia kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم): **“Hijra yafuta mabaya yaliopita”** [Muslim].

HIJJAH ILIYOKUBALIWA:

‘Amr ibn Al-‘Aas (رضي الله عنه) alihadithia kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema: **“Hajj makbool yafuta mabaya yaliopita”**. [Muslim]. Abu Hurayrah (رضي الله عنه) alihadithia kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema, **“Yeyote anayefanya Hajj na asifanye mambo ya ndoa wala madhambi (wakati wa Hajj), atarudi kutoka Hajj hali kama ile aliyozaliwa na mamake (bila dhambi).”** [Al-Bukhari].

DUA WAKATI USIKIAPU MUADHINI

Sa’d ibn Abi Waqqaas (رضي الله عنه) alihadithia kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema **“Yeyote atakayesema wakati atakapomsikia mwenye kuadhini, ‘mimi pia nashuhudia kuwa hapana Mola wakuabudiwa kwa haki illa Allaah peke yake na nashuhudia kuwa Muhammad ni mtumwa wake na mjumbe wake. Namkubali Allaah kama Mola, na Muhammad kama Mtume, na Al-islam kama dini’-madhambi yake yote asamehewa.”** [Muslim].

KUAFIKIANA NA MALAIKA WAKATI UITIKIAPO 'AAMEEN'

Abu Hurayrah (رضي الله عنه) alihadithia kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema: “Wakati Imaam akisema ‘Ameen; na wewe sema ‘Ameen; kwa sababu yeyote atakae afikiana na Malaika wakisema Ameen atapata kusamehewa madhambi yake yote yaliopita.” [Al-Bukhari & Muslim].

KUAFIKIANA NA MALAIKA WASEMAPO (RABANAA WALAKAL HAMD)

Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema: “Wakati Imaam akisema ‘Sami’a Allaahu liman hamida’, sema ‘Rabanaa walakal hamd’, kwa sababu yeyote atakayefikiana na Malaika wakati wakisema hayo atapata kusamehewa madhambi yake yote yaliyopita.” [Al-Bukhari & Muslim]

KUSWALI RAKAA MBILI KWA MAZINGATIO:

Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema: “Yeyote atakayeswali rak’aa mbili zozote bila ya kutokuwa muangalifu atapata kusamehewa madhambi yake yote yaliyopita.” [Ahmad].

KUKAA KWENYE MAKUNDI YANAYOMTAJA ALLAAH:

Sahl ibn Handhalah (رضي الله عنه) alihadithia kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema: “Halitokuwa kundi la watu wakutana kwa ajili ya kumtaja Allaah ila wataambiwa wakati waondokapo kuwa ‘Madhambi yenu yamesamehewa.’” [Ahmad].

UGONJWA

Aa’ishah (رضي الله عنها) alihadithia kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema: “Popote auguapo Mu’min atatakaswa na madhambi yake kama vile moto unavyotakasa chuma” [Al-Bukhari].

NJIA ZA KUEPUKA ADHABU

Ndugu mpendwa Ibn Taymiyyah (رحمه الله) alisema kuwa Mu’min huenda akajilinda na adhabu ya dhambi alilolifanya

kumuangukia kwa njia kumi zifuatazo:

1. Kutubia kwa Allaah toba ya kikweli kweli ili Allaah amsamehe, kwa sababu yule anayetubu kweli kutokana na madhambi ni kama yule ambaye hakufanya dhambi.

2. Kuomba msamaha kwa Allaah ili Allaah amsamehe

3. Kufanya yalomema ambayo yatafuta madhambi aliyotenda. Allaah (سبحانه وتعالى) amesema “Nasimamisha swala katika ncha mbili za mchana (Adhuhuri & Asr). Na swala (wakati wa usiku) zilizo karibu na mchana (Maghrib & Ishai). Hapana shaka mema huondosha mabaya; hayo ni mawaidha kwa wenye kuwaidhika.” [Hood:114].

4. Ndugu zake katika imani wamuombee msamaha.

5. Baadhi ya ndugu zake katika iman watoe ujira wa mema yao yamfikie yeye.

6. Mtume (صلي الله عليه وسلم) amshufaie (amuombee msamaha kwa MwenyeziMungu) ili Allaah asimuadhibu

7. Allaah ampe mitihani katika maisha, ikiwa ni mali, hali, watoto au familia

8. Allaah kumtia kwenye mitihani ndani ya kaburi.

9. Allaah kumtia kwenye mitihani na vitisho vya siku ya kufufuliwa

10. Allaah kumsamehe kutokana na Rehma zake.

Yeyote atakayekosa njia hizi kumi zote atakuwa hana wakumlaumu ila nafsi yake. Allaah amesema kwenye hadeeth Qudsi: “Bali hayo ni matendo yako, nayaandika, kisha nakulipa inavyostahiki (kulingana na madhambi yako); Kwa hivyo atakaeyaona mazuri, basi na amshukuru Allaah, na yeyote atakayeona vingine, basi na asimlaumu mwingine ila mwenyewe.” (Muslim)

NJIA ZA KUEPUKA JAHANNAM

Kama vile Allaah alivyotunyeshwa njia za kupata msamaha na radhi zake, Yeye

pia ametupa njia za kuepuka jahannam, Allaah amesema: “Kila nafsi itaonja mauti na hapana shaka mtalipwa thawabu zenu siku ya Qiyamah. Na mwenye kuepushwa na moto na kutiwa peponi hakika amefuzu. Na hayakuwa maisha ya ulimwengu ila ni starehe na udanganyifu.” [Aal’Imraan:185].

ZIFUATAZO NI BAADHI YA NJIA HIZO

* KUSUBIRI BAADA YA KUFILIWA NA WATOTO WATATU:

Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema, “Allaah ameharamisha moto kwa yule ambaye amewazika watoto wake watatu huku akiwa na subra.” (Tabaraani) Kulea mabinti watatu, au madada, kwa usawa na kuwa mwema kwao, Aaisha (رضي الله عنها) alihadithia kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema: “Hakuna katika ummah wangu yeyote atakayewalea mabinti watatu au madada na akawa mwema kwao, basi watakuwa kama ngao kwake na moto.” (Bayhaqi).

* KUMUHAMI NA KUMNUSURU MU’MIN ASIPOKUWEKO:

Asmaa’ (رضي الله عنه) alihadithia kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema yoyote atayemtetea ndugu yake akiwa hayupo dhidi ya watu wanao msegenya. Allaah atamuacha huru na moto.” (Ahmad).

* KUSWALI SIKU ARUBAINI KWA JAMAA NA KUHUTHURIA TAKBEER YA KWANZA

Anas (رضي الله عنه) alihadithia kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema “Yeyote ataye swali siku arubaini na akahudhuria takbeer ya kwanza basi atakuwa huru na unafiki na moto wa Jahanam.” (At-Tirmithi).

* TABIA NJEMA

Abu Hurayrah (رضي الله عنه) alihadithia kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema “Allaah atauharamisha moto wa Jahanam, hata kungusa yule ambaye anatabia njema mpole.” (Al-Haakim).

(Endelea kutoka Ukurasa wa 2)

* KUSWALI FAJR NA ASR (KWA JAMAAH)

‘Umaarah ibn Ruwaybah (رضي الله عنه) alihadithia kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema, “Atakayeswali Fajr na Asr, hatoingia motoni.” (Muslim).

NJIA ZA KUSTAHIKI KUPATA PEPO

Kutamka shahada mbili (LA ILAHA ILA ALLAAH WAANA MUHAMMADAN RASULLAH) na kutekeleza. ‘Ubaadah ibn As-Saamit (رضي الله عنه) alihadithia kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema: “Allaah atamtia peponi mbali na amali zake, yeyote atakaetamka, ‘Nashuhudia (kwa kutamka kwa ulimi na kukiri kwa moyo) kuwa hapa mola apasae kuabudiwa kwa haki illa Allaah na Muhammad ni mtumwa wake na mjumbe wake na ‘Eesaa ni mtumwa wake na mjumbe wake na Neno lake aliloliweka kwa Maryam na Ruh.’ Na kuwa Pepo ni haki na Jahanam ni haki.” (Al-Bukhari & Muslim).

KUYAHIFADHI MAJINA MAZURI YA ALLAAH.

Abu Hurayrah (رضي الله عنه) alihadithia kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema. “Allaah ana majina tisiini na tisa, yeyote atakaeyahifadhi ataingia peponi.” (kuyahifadhi yamaanisha kuyahifadhi, kuyaamini, na kuyatendea kazi kulingana nayo. (Al-Bukhari & Muslim).

KUSOMA AYAT AL-KURSI BAADA YA KILA SWALA YA WAJIB

Abu Umaamah (رضي الله عنه) alihadithia kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema, “Hakuna kinachomzuia yule anaesoma ayat Al-Kursi kila baada ya swala ya wajib kuingia peponi illa kuwa yeye bado yuko hai.” (An-Nasaa’i).

KUTOA SADAQA

Huthayfah (رضي الله عنه) alihadithia

kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema: “Yoyote atakayetoa sadaqa kwa ajili ya Allaah, na akafa akifanya hivyo ataingizwa peponi.” (Ahmad).

KUMSAIDIA YATIMA KWA MALI

Sahl ibn Sa’d (رضي الله عنه) alihadithia kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema: “Nitakuwa karibu hivi na yule atakaye mpa msaada yatima (kisha akashikanisha kidole chake cha katikati na cha tashahud).” (Al-Bukhari).

KUHIFADHI ULIMI NA SEHEMU ZA SIRI

Sahl ibn Sa’d (رضي الله عنه) alihadithia kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema “Yeyote atakayehifadhi ulimi wake na sehemu zake za siri, nitamhakikishia pepo.” (Al-Bukhari).

MKE KUMTWI’I MUMEWE.

Abu Hurayrah (رضي الله عنه) alihadithia kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema: “Ikiwa mwanamke ataswali swala zake tano, akafunga Ramadhaan, akahifadhi sehemu zake za siri, na akamtwi’i mumewe, ataingia peponi kwa kupitia kwenye mlango autako yeye.” (Ibn Hibban).

KUWA MBALI NA KIBURI, DENI NA WIZI WA NGAWIRA.

Thawbaan (رضي الله عنه) kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema “Yoyote atakayekufa na akawa mbali na kiburi, na deni na kuiba ngawira ataingia peponi.” (At-Tirmithi).

KUWA MTAWALA MUADILIFU, MOYO WA WEMA, NA ASIWE MZINIFU.

‘Iyaadh ibn Himaar (رضي الله عنه) kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema: “Watu sampuli tatu ni katika watu wa peponi: Mtawala muadilifu ambaye atumia vyema mali yaliyo chini ya ulinzi wake, mtu mwenye moyo wa wema kwa ahli zake (family) na waislamu kwa ujumla, na mtu muhitaji mwenye familia asiouliza watu kumsaidia.” (Muslim)

KUONDOSHA VITU VYENYE KUDHURU WATU NJIANI

Abu Hurayrah (رضي الله عنه) alihadithia kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema, “Nilimuona mtu akistarehe peponi kwa sababu aliukata mti ambao ulikuwa ukiwadhuru watu uliokuwa katikati ya njia.” (Muslim).

KUMUONGEZEA MTU MUDA WA KULIPA DENI ASILOWEZA KULILIPA

Huthayfah (رضي الله عنه) alihadithia kuwa Mtume (s.a.w) alisema: “ Mtu alikufa akaingia peponi, akaulizwa, ‘Ni kitu gani ulichokifanya kikakuingiza peponi?’ akjibu: ‘Nilikuwa nikifanya biashara na nikiwapa muda waziada wale wasioweza kunilipa, na kuwafanyia wepesi wakinilipa baadhi, na kupuuza baadhi ya nnyowadai.’” (Muslim).

KUMUOMBA ALLAAH JANNAH MARA TATU NA KUMUOMBA AKULINDE NA JAHANAM MARA TATU

Anas (رضي الله عنه) alihadithia kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema: “Mtu anapomuomba Allaah ampe Jannah mara tatu, Jannah itasema, ‘Ewe Allaah muingize Jannah, na mtu akikilinda (akiomba kuokolewa) na Allaah na Jahanam mara tatu Jahanam itasema ‘Ewe Allaah muokowe na Jahanam.’” (At-Tirmithi).

KUFUNGA SIKU YA ‘AASHOORAA’ (10th MUHARRAM).

Abu Qataadah (رضي الله عنه) alihadithia kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema: “Kufunga siku ya ‘Arafah yaondosha madhambi ya miaka miwili – mwaka uliopita na mwaka ujao, na kufunga ‘Aashooraa’ yaondosha madhambi ya mwaka uliopita.” (Muslim).

KUFUTA MKATABA ULIOAHIDIANA.

Abu Hurayrah (رضي الله عنه) alihadithia kuwa Mtume (صلي الله عليه وسلم) alisema: “Allaah atamsamehe mtu ambaye ataondosha haki yake juu Muislamu mwenzake kwa kutimiza mkataba walioahidiana.” (Al-Bukhari & Muslim).

MAPAMBO YA MWANACHUONI

Na: Sheikh Bakr Abu Zayd

TABIA YA MWANACHUONI KUJIHUSU YEYE MWENYEWE

KUJIFUNZA NI SAMPULI YA IBADA:

Jambo la muhimu la ki-msingi katika pambo hili, bali katika kila jambo litakiwalo ni kujua kuwa kujifunza kwako ni sampuli ya ibada. Baadhi ya wanazuoni walisema:

“Kujifunza ni swala ya siri na ni ibada ya moyo”. Kwahivyo kumbuka yanayohitajika katika ibada ni mambo yafuatayo:

JAMBO LA KWANZA: Ni *ikhlaas* katika niya (ukweli) katika kumtumikia Allaah (ﷻ). Naye amesema: “Na wala hawakuamrisha (walipoewa vitabu) illa wamuabudu Allaah ilhali ya kumpwekeshi Peke Yake katika Ibada pasi na kumshirikisha Yeye na kitu chochote.” (al-Bayyina: (98):5)

Katika hadeeth maarufu, iliyopokewa kutoka kwa Khalifa Umar Ibn al-Khattab, Mtume (ﷺ) asema: “Amali ni kulingana na niya....” Ikiwa kujifunza kutakosekana, basi ikhlaas itabadilika kutoka kuwa sampuli bora ya kutwi’i iwe ma’asiya ya hali ya chini. Hakuna kinachoharibu kujifunza kama unafiki, ikiwa ni nifaki ya ukafiri au unyenyekevu. Na kujifakhari kama pale mtu anapowahisabia watu aliyojifunza na kuyahifadhi kwa wasikilizaji wake.

Kwahivyo hakikisha kuondosha kila lawama ambayo huenda ikaharibu niya yako na ikhlaas ya juhudi yako, kama matamano ya kujionesha na kutaka kuwa bora juu ya wenzako, au kutumia ‘ilmu kama ngazi ya kufikia malengo fulani, na kupatia mali.

Mfano wa malengo hayo ni kama Ukubwa (prestige), mali, kujitukuza, umaarufu, sifa, na kuzingatiwa. Ikiwa mambo hayo yatachafua niya ya mwanachuoni, yataharibu usomi wake, na neema ya ‘ilmu itapotea. Kwahivyo ni lazima ujichunge na lawama yoyote ambayo itakayotia doa usafi wa ikhlaas yako ya kumtumikia Allaah (ﷻ). Peke Yake, na kwa hakika yafaa ujichunge na sampuli zote za makosa na dhambi.

Wanazuoni wana matamshi na maoni mbali mbali kuhusu nukta hii. Wanaonya dhidi ya “wapiga ngoma”. Ambazo ni vitendo vifanywavyo ili kujitafutia umaarufu. Yasemwa kuwa “kosa la mwanachuoni ni jambo lipigiwalo ngoma” Sufyaan Ibn Sa’eed Ath-Thawree yasemekana kuwa alisema “nilibarikiwa na ujuzi wakuifahamu Qur’an, lakini nilipokubali bunda nilinyimwa ujuzi huo”.

Kwahivyo shika imara mashikamano ya nguvu yanayokuhifadhi wewe na lawama hizo. Wapata hayo sio kwa juhudi yako kubwa ya kuwa na ikhlaas, bali ni kuwa mnyenyekevu, na kutaka msaada wa Allaah (ﷻ). Sufian Ibn Sa’eed al-Thawri yajulikana kuwa alisema “Sijawahi kukabili kitu kigumu kuliko niya yangu.” Yasemekana pia kuwa Umar Ibn Tharr alimuliza baba yake, “Baba-kwanini unapowahubiria watu, waanza kulia, lakini wengine wakiwahubiria hawalii kabisa.” Baba yake akamjibu: “Mwanagu muobelezaji

aliyefiliwa si kama yule aliyejiririwa.” Mungu akuongoze njia iliyo sawa

JAMBO LA PILI: ni sifa inayounganisha baraka za ulimwengu na Akhera: Nayo ni mahaba ya Allaah (ﷻ) na Mtume wake (ﷺ). Yaweza kupatikana kwa kufuata hatua za maasum. Allaah (ﷻ) asema: “Enyi watu muabuduni (mpwekesheni) Mola wenu aliyewaumba nyinyi na aliyewaumba walikuwa kabla yenu nyinyi hapana shaka mtajizuwiya na kumshirikisha nae na kitu chochote.” [al-Baqarah: (2): 21] Sifa mbili hizi zikichukuliwa pamoja ndio chanzo cha pambo ninalotaka kulitowa. Nayo ni kuhusu pambo kwa ujumla. Kama taji kwa nguo za kifalme, basi hapo ndipo, wanafunzi mko tayari kufanya juhudi ya masomo yenu, na kujifunga na fundo la thamani? Nayo ni kuitafuta ‘ilmu. Kwa hivyo nawausia na kujiusiya nafsi yangu mwenyewe yakuwa wacha Mungu na kuwa wanyenyekevu kwake hadharani na kwa siri. Hiyo ndio silaha yako ya kweli. Kumcha Mungu ndio mashukio kwenye mema na vitendo vya kusifika. Ndio asili ya kuimarika, ngazi ya utukukufu, na fundo gumu la kuulinda moyo na matamano. Kwahivyo kuwa na hadhari ya kupita kima chako.

